

Konsekvensutredning

Förslag till nya föreskrifter:

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:XX) om specialistkompetens för veterinärer

Enligt förordning (2007:1244) om särskild konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet som överväger nya eller förändrade regler utreda reglernas kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning.

A Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Veterinärers specialistkompetens regleras i dagsläget – förutom genom *lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård* och *förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård* – genom 7 kap. och bilaga 7 i *Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2009:83) om behörigheter för djurhälsopersonal*. Till de nuvarande föreskrifterna finns det dessutom kopplade ett antal av Jordbruksverkets beslut med utbildningsplaner för de olika områden som en veterinär får tillkännage specialistkompetens inom. Föreskrifterna berör veterinärers specialistkompetens; inom vilka områden veterinärer kan bli specialister och vad vidareutbildningen till specialist ska innehålla. Även reglering av hur specialistkompetens uppnås av den som gått en utländsk specialistutbildning omfattas

Specialisttiteln är en s.k. skyddad specialistbeteckning, vilket innebär att det bara är veterinärer som har fått ett godkännande av Jordbruksverket som får kalla sig för specialister inom djurens hälso- och sjukvård.

Vi föreslår nu att de gällande bestämmelserna om veterinär specialistkompetens i *Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2009:83) om behörigheter för djurhälsopersonal* ska ersättas med helt nya föreskrifter och det finns flera anledningar bakom vårt förslag.

De nu gällande bestämmelserna har blivit inaktuella

De nu gällande bestämmelserna har inte ändrats sedan 2009 och innefattar ett flertal olika bestämmelser som medför onödig administrativ börda för både Jordbruksverket,

utbildningsanordnaren av specialistutbildningen samt för de veterinärkliniker som i dagsläget är godkända utbildningsanordnare. De nuvarande utbildningsplanerna för respektive specialistutbildning upplevs även delvis vara inaktuella.

Det nuvarande utbildningssystemet är administrativt tungt

Utbildningsanordnare för specialistutbildningen för veterinärer är sedan 2001 Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap (hädanefter förkortat SVS) som är en del av Sveriges Veterinärförbund. SVS sköter det praktiska kring utbildningen och anordnar den slutexamination som de veterinärer som genomför specialistutbildning måste klara för att kunna ansöka om specialistgodkännande. För varje specialismråde finns en så kallad Examinations- och Styrkommitté, (hädanefter förkortat ESK). En ESK-grupp utgörs av SVS utvalda specialister som står för expertkunskaperna på området. ESK-gruppernas sammansättning godkänns enligt de nu gällande bestämmelserna av Jordbruksverket. ESK bedömer och examinerar de veterinärer som genomför specialistutbildningen. Efter genomförd utbildning och godkänd examination utfärdar SVS ett examensbevis till veterinären. Veterinären skickar därefter in en ansökan till Jordbruksverket om godkännande som specialist och bifogar sitt examensbevis.

Enligt nuvarande regler ska Jordbruksverket i många fall tillfråga SVS alternativt ESK-grupperna när beslut ska fattas inom ramen för specialistutbildningen. Det kan gälla ärenden såsom:

- Godkänna ansökan om att ingå i specialistutbildningen.
- Godkänna handledare
- Godkänna utbildningsplatser.
- Godkänna utbildningsplaner.
- Bedöma utländska specialistutbildningar.
- Handlägga ansökningar om undantag från bestämmelserna om specialistkompetens (dispenser).

Att ESK rådföras beror på att det är inom ESK som expertkunskapen inom ett specialismråde finns. Detta innebär dock ett administrativt tungt system då många ärenden skickas fram och tillbaka mellan Jordbruksverket och ESK. En del typer av ärenden ligger dock redan idag på SVS/ESK att besluta om direkt. Som exempel kan nämnas byte av handledare eller utbildningsplats för de veterinärer som redan är antagna på en specialistutbildning. Sammantaget innebär det nuvarande systemet att det i många fall är svårt för de veterinärer som genomför utbildningen att veta om de ska vända sig till Jordbruksverket eller till SVS med sitt ärende.

Jordbruksverkets föreskriftsbemyndiganden

Jordbruksverkets bemyndiganden att i föreskrifter meddela bestämmelser om specialistkompetens finns i 3 kap. 4 och 5 §§ *förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård*:

4 § Jordbruksverket får, efter samråd med Livsmedelsverket, meddela föreskrifter om indelning och benämning av de specialiteter inom vilka specialistkompetens kan uppnås samt om vilken vidareutbildning som krävs för att en veterinär ska godkännas som specialist.

5 § . . .

Jordbruksverket får meddela närmare föreskrifter om specialistgodkännande för veterinärer som genomgått utländsk specialiseringstjänstgöring.

I förarbetena till den nuvarande *lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård* (prop. 2008/09:94) berörs systemet för specialistkompetens närmare och det konstateras att lagen kommer att innebära ett system där de praktiska delarna av utbildningen, såsom att fortsatt fördela platser samt i övrigt hantera utbildningen och examinationen kan hanteras av SVS medan Jordbruksverket ska hantera frågor som innebär ett myndighetsutövande. Vi ser att det inom ramen för bemyndigandet finns möjligheter att kunna skapa mer målinriktade föreskrifter med en lägre detaljstyrning än tidigare vilket kommer att minska nuvarande administrativa bördor.

En ny specialistutbildning

Genom att i första hand föreskriva om inom vilka specialiteter som specialistkompetens kan uppnås och om vad utbildningen ska innehålla ser vi möjligheter att låta SVS hantera mer av det praktiska kring specialistutbildning än i nuvarande bestämmelser. Detta kommer att minska den administrativa bördan för de inblandade aktörerna jämfört med nuvarande föreskrifter.

I sammanhanget är det värdefullt att göra en snabb jämförelse med läkarnas specialistutbildning. Läkarnas specialistkompetens regleras i *patientsäkerhetslagen (2010:659)*, *patientsäkerhetsförordningen (2010:1369)* samt *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2015:8) om läkarnas specialiseringstjänstgöring*. Läkarnas specialistutbildning är sammanfattningsvis en målstyrd utbildning där ST-läkaren, under handledning av en läkare med specialistkompetens, arbetar sig till relevanta kunskaper samt genomgår olika kompletterande specialistkompetenskurser. Det är verksamheten där ST-läkaren arbetar som bedömer och intygar hans eller hennes kompetens. Efter utförd ST-tjänstgöring utfärdar Socialstyrelsen bevis om specialistkompetens mot bakgrund av innehållet i intygen. Till skillnad från specialistutbildningen för veterinärer finns inom detta system således inget särskilt antagningssystem, inga godkända utbildningsplatser och ingen särskild examen.

I de nya bestämmelserna tas därför många av de tidigare reglerna som kräver beslut från Jordbruksverket bort. Istället föreslås att utbildningen, i likhet med läkarnas specialisttjänstgöring, kommer att ha ett ökat fokus på att i detta fall veterinären under handledning av en av specialistutbildad handledare arbetar sig till de relevanta färdigheter och kunskapsmål som regleras för respektive specialistområde. I likhet med läkarnas specialisttjänstgöring ankommer det på handledaren att intyga att veterinären genomfört och behärskar specialistutbildningens olika moment. Veterinärernas specialistutbildning kommer liksom tidigare att avslutas med en examination som anordnas av SVS. Examinationen blir därmed en kvalitetskontroll och kommer att garantera att den som innehar ett godkännande som specialist innehar de kunskaper som arbetsgivare, kollegor och djurägare kan förvänta sig. Godkännandet till specialist kommer liksom tidigare att utfärdas av Jordbruksverket.

Genom att ta bort det tidigare kravet på att kliniker som ska fungera som utbildningsplatser och ska vara godkända och kravet på att tjänstgöringen inom ramen för utbildningen ska utföras på sådan utbildningsplats skapas ett mer flexibelt system. Det innebär att en veterinär enklare kan utföra delar av sin utbildning vid en annan klinik än där han eller hon har sin huvudsakliga anställning. Det viktiga är inte var ett givet moment av utbildningen genomförs utan att det finns bra förutsättningar för veterinären att tillgodogöra sig kunskapen.

Genom de föreslagna bestämmelserna vill vi uppnå mer ändamålsenliga föreskrifter om specialistutbildningen. Vi ser också att det inom ramen för våra bemyndiganden går att minska

den administrativa bördan för alla inblandade aktörer samt att renodla Jordbruksverket respektive SVS olika roller. Bestämmelserna kommer också att leda till en större tydlighet för de veterinärer som genomför specialistutbildning då de fortsättningsvis bara kommer att kontakta Jordbruksverket i samband med att det ansöker om ett godkännande som specialist. I övrigt kommer SVS vara den instans en veterinär vänder sig till angående det som rör utbildningen till specialist.

1.6 Närmare beskrivning av föreskrifternas innehåll

1 kap. Allmänna bestämmelser

1–2 §§ Upplysningsbestämmelser

Bestämmelserna upplyser om vad föreskrifterna handlar om samt var de grundläggande bestämmelserna om specialistkompetens kan hittas.

3 § Undantagsbestämmelse

Här regleras att Jordbruksverket kan medge undantag från bestämmelserna i de fall det finns särskilda skäl.

2 kap. Indelning och benämning av de specialiteter inom vilka specialistkompetens kan uppnås

1 § Benämningar av specialistområden

Här definieras inom vilka områden som en veterinär kan utbilda sig i och sedan ansöka om att godkännas som specialist. Områdena sjukdomar hos hund och katt, häst, nötkreatur samt gris har funnits sedan tidigare. Dessa titlar finns därmed kvar men utbildningarnas innehåll uppdateras. Området livsmedelshygien uppdateras innehållsmässigt och byter namn till Veterinär folkhälsa. Specialistområdet sjukdomar hos mindre sällskapsdjur är ett nytt område som inte funnits tidigare. Med mindre sällskapsdjur menas tamiller samt sådana gnagare, kaniner, fåglar och reptiler som hålls som sällskapsdjur. Önskemålet att införa denna specialitet har lyfts av Sveriges veterinärförbund. Anledningen till att denna specialitet tillkommit är för att intresset att hålla mindre sällskapsdjur har ökat i samhället och att det därmed finns ett konsumentintresse av att vid svårare sjukdomsfall kunna vända sig till en veterinär med specialistkunskaper vad gäller dessa djur.

2 § Benämningar av specifika ämnesområden inom sjukdomar hos hund och katt

I Sverige är det sedan länge möjligt för veterinärer som har godkänts som specialist i sjukdomar hos hund och katt att vidareutbilda sig och sedan ansöka om godkännande inom specifika ämnesområden för djurslagen hund och katt.

Följande specialistutbildningar inom specifika ämnesområden inom sjukdomar hos hund och katt har funnits sedan tidigare:

1. Bilddiagnostik.
2. Dermatologi.
3. Internmedicin.
4. Kardiologi.
5. Kirurgi.
6. Odontologi.
7. Oftalmologi.

8. Reproduktion.
9. Neurologi.

Vi föreslår att följande nya specialistutbildningar införs inom specifika ämnesområden inom sjukdomar hos hund och katt:

10. Onkologi.
11. Anestesiologi.
12. Intensivvård.
13. Nutrition.
14. Ortopedi.
15. Beteendevetenskap.

Anledningarna till att lägga till dessa nya specifika ämnesområden är två. Dels att djursjukvården utvecklas snabbt och erbjuder allt mer avancerad vård inom flera områden och att det därmed finns behov för djurägare, arbetsgivare och berörda veterinärer att särskilt kunniga veterinärer kan specialisera sig inom respektive område. Dels att motsvarande titlar finns vid europeiska veterinärhögskolor samt att vi ser vinster med en större harmonisering med de europeiska titlarna.

Sedan tidigare har den veterinär som innehar en europeisk eller amerikansk diplomate-titel kunnat ansöka om en svensk specialisttitel inom motsvarande specifikt ämnesområde och då kunnat tillgodoräkna sig hela eller delar av sin utländska utbildning. Genom att de svenska titlarna bättre kommer att motsvara de europeiska så underlättas ett godkännande för veterinärer som innehar en diplomate-titel. För svenska konsumenter blir det också enklare att förstå att en veterinär med svensk specialisttitel innehar särskild kompetens inom området jämfört med om veterinären använder sin utländska titel.

3 § Benämningar av specifika ämnesområden inom sjukdomar hos häst

Av samma skäl som för djurslagen hund och katt (se ovan) föreslår vi följande nya specialistutbildningar inom specifika ämnesområden för sjukdomar hos häst.

1. Bilddiagnostik.
2. Dermatologi.
3. Internmedicin.
4. Kardiologi.
5. Kirurgi.
6. Odontologi.
7. Oftalmologi.
8. Reproduktion.
9. Neurologi.
10. Anestesiologi.
11. Intensivvård.
12. Ortopedi.

3 kap. Förkunskaper

1 § Krav på den som vill påbörja utbildning till specialist

Bestämmelsen innebär att den som vill påbörja en specialistutbildning ska ha en svensk veterinärlegitimation.

2 § Krav på den som vill påbörja utbildningen till specialist inom ett specifikt ämnesområde hund och katt.

För att få påbörja en utbildning till specialist inom ett specifikt ämnesområde inom sjukdomar hos hund och katt ska veterinären ha svensk legitimation som veterinär och ett godkännande från Jordbruksverket som specialist inom område sjukdomar hos hund och katt.

3 § Krav på den som vill påbörja vidareutbildning till specialist inom ett specifikt ämnesområde häst

För att få påbörja en utbildning till specialist inom ett specifikt ämnesområde inom sjukdomar hos häst ska veterinären ha svensk legitimation som veterinär ha ett godkännande från Jordbruksverket som specialist inom område sjukdomar hos häst.

4 kap. Genomförande av utbildningen

1 § Utbildningsanordnare

SVS pekas ut som utbildningsanordnare av specialistutbildningarna. SVS har skött detta uppdrag sedan 2001 och har utvecklade rutiner och system för att administrera utbildningen och hålla den slutliga examinationen. Utbildningen och examination är därmed väl etablerad i Sverige.

2 § Utbildningsanordnarens ansvar

Utbildningsanordnaren kommer enligt de föreslagna föreskrifterna att få ett ansvar för att kontrollera att veterinärer inom ramen för utbildningen genomför de delmoment och uppnår de kunskapsmål som är specificerade för utbildningen. Redan idag kontrollerar SVS intyg från handledare, kursintyg och det självständiga skriftliga arbetet. SVS har olika intyg för detta. Kontrollen ska enligt nuvarande beslutade utbildningsplaner ske innan en veterinär tillåts att genomföra slutexaminationen för utbildningen. Detta kommer därmed inte att ändras i och med de nu föreslagna bestämmelserna. Det som ändras är att det för varje specialistområde kommer att finnas en standardiserad loggbok som är framtagen av SVS där den huvudansvarige handledaren ska intyga att den som genomgår utbildningen har uppnått utbildningens delmoment och kursmål. Den kompletta loggboken och det skriftliga arbetet ska skickas till SVS som kontrollera att loggboken är komplett ifylld och att det skriftliga arbetet kan godkännas.

Liksom tidigare kommer SVS att ansvara för att examinera veterinären. SVS har sedan tidigare väl fungerande rutiner och former för examinationen.

3 § Utbildningsanordnaren får fastställa mer detaljerade krav på kunskaper och färdigheter.

Förslaget innebär att SVS inom ramen för målen som ställs upp i föreskrifternas bilagor för de olika specialistutbildningarna får fastställa ytterligare detaljerade kunskapskrav. Dessa kunskapskrav ska framgå av specialistutbildningens loggbok.

Veterinärer ska vid verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård alltid utföra sina arbetsuppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Det innebär t.ex. att specifika operativa ingrepp eller diagnostiska metoder kan ändras i takt med fortsatt vetenskaplig utveckling inom ett område. SVS har därmed vid behov möjlighet att ändra i de detaljerade kunskapskraven, så länge detta hålls inom ramen för de allmänna och specifika kunskapsmålen för utbildningen.

4 § Veterinären ska anmäla till SVS att han eller hon vill påbörja en specialistutbildning

Bestämmelsen innebär att den veterinär som vill påbörja en utbildning ska anmäla detta till utbildningsanordnaren. På detta sätt får SVS reda på veterinärens intention att påbörja utbildningen och veterinären får nödvändig information om vad utbildningen innebär och tillgång till loggboken. Detta är också ett tillfälle att tidigt stämma av till exempel eventuella frågetecken om veterinärens förkunskaper eller huvudansvarige handledarens behörighet. Se vidare nedan.

5 § Huvudansvarig handledare

Varje veterinär som genomför specialistutbildningen ska ha en huvudansvarig handledare. Handledaren ska genom kontinuerligt stöd och vägledning ge veterinären förutsättningar att genomföra utbildningen på ett bra sätt. Handledarens uppgift är också att i loggboken intyga att veterinären har genomfört de moment och uppnått de mål som anges för den aktuella utbildningen. Den huvudansvariga handledaren behöver på grund av sin handledande roll och sina åtaganden ha förståelse för både utbildningen inom det specifika området och rollen som specialist i Sverige. Därför finns kravet på att handledaren i första hand innehar specialistkompetens inom det område som utbildningen avser.

Enligt de av Jordbruksverket beslutade utbildningsplaner som gäller för specialistutbildningarna idag finns möjligheten att en veterinär, som saknar svenskt godkännande som specialist men som har motsvarande kunskaper och kompetens, kan fungera som handledare. Denna möjlighet behålls enligt det nya föreskriftsförslaget för att till exempel en veterinär med en utländsk så kallad diplomate-titel inom ett för den aktuella utbildningen relevant område ska kunna fungera som huvudansvarig handledare. För att på bästa sätt kunna förmedla den svenska specialistens roll ska huvudhandledaren dock i första hand vara i Sverige godkänd specialist inom samma område som utbildningen avser.

Det är viktigt att den huvudansvarige handledaren uppfyller kraven på relevant kunskap och kompetens för att veterinärens genomförda specialistutbildning ska kunna godkännas. I de fall handledaren inte är godkänd specialist i Sverige bör detta stämmas av med utbildningsanordnaren både i de fall en veterinär påbörjar sin utbildning eller i de fall veterinären byter huvudansvarig handledare under utbildningens gång.

Sådana avstämningar sker även enligt de nu gällande föreskrifterna. Enligt nuvarande bestämmelser är det dock Jordbruksverket som, efter att ha stämt av med SVS, godkänner den huvudansvarige handledaren när en veterinär påbörjar sin utbildning. SVS sköter i dagsläget sedan alla eventuella efterföljande handledarbyten utan inblandning av Jordbruksverket. Förslaget innebär att SVS kommer att hantera samtliga handledarfrågor.

6 § Huvudansvariga handledarens grundläggande uppgifter

Den huvudansvariga handledarens uppgift är att handleda veterinären så att veterinären har möjlighet att genomföra utbildningens delmoment samt uppnå de kunskapsmål och specifika kunskapskrav som finns för respektive utbildning.Handledningen ska ges kontinuerligt i form av stöd och vägledning.

De allmänna råden i bestämmelsen syftar till att förutsättningarna för kontinuerlig handledning och stöd av veterinären som genomför utbildningen ska vara så bra som möjligt. Handledningen underlättas av om handledaren och veterinären som genomför

utbildningen tjänstgör på samma arbetsplats och vidare av att handledaren inte handleder för många veterinärer samtidigt. Enligt nu gällande bestämmelser får, av samma skäl, en handledare inte handleda fler än två veterinärer samtidigt. Vi föreslår att den bestämmelsen tas bort och ersätts av det allmänna rådet om att den veterinär som genomför utbildningen behöver få handledning i tillräcklig omfattning. På det sättet skapas ett mer flexibelt system där en klinik kan välja att låta handledare som är pedagogiskt skickliga att handleda fler veterinärer under förutsättning att handledaren frigörs från en motsvarande mängd arbetsuppgifter vid kliniken. Det viktiga är att den veterinär som genomför utbildningen får handledning och stöd i tillräcklig omfattning för att på ett bra sätt kunna tillgodogöra sig utbildningen.

7 § Biträdande handledare

Den huvudansvariga handledaren får ta hjälp av en eller flera biträdande handledare för att veterinären ska få så bra handledning som möjligt. På detta sätt möjliggörs att veterinären kan lära sig specifika utbildningsmoment av andra kompetenta specialister än den huvudansvariga handledaren.

Se även 4 kap. 12 § och tillhörande kommentarer vad gäller bestämmelser om de olika handledarnas ansvar samt hur utbildningsmoment under handledning av biträdande handledare ska dokumenteras.

8 § Specialistutbildningens innehåll

Bestämmelsen redogör för var i de föreslagna föreskrifterna de grundläggande kraven på innehållet i utbildningen till specialist finns.

9 § Delmoment i utbildningen

Utbildningen till specialist innehåller de obligatoriska delarna handledd tjänstgöring, kompletterande utbildning i form av kurser och konferenser, litteraturstudier samt självständigt skriftligt arbete. Antalet kurser, konferenser och fördelningen mellan dessa samt nivån på det skriftliga arbetet kan variera inom de olika utbildningarna till specialist. Till exempel ställs något högre krav på det skriftliga arbetet i specialistutbildning inom de särskilda ämnesområdena för sjukdomar hos hund och katt jämfört med den allmänna specialistutbildningen för samma djurslag. De specifika kraven för de olika specialistutbildningarna framgår av föreskrifternas bilagor.

Till bestämmelsen införs det allmänna rådet att handledaren och veterinären tillsammans bör gå igenom utbildningsplanen åtminstone två gånger per år. Råden syftar till att det ska finnas bra förutsättningar för att den handledda tjänstgöringen ska kunna genomföras kontinuerligt och med tillräcklig kvalitet och kvantitet för att veterinären ska ha bra förutsättningar att genomföra utbildningen.

10 § Examination

Utbildningen till specialist ska avslutas med en examination som anordnas av SVS. Detta krav finns även enligt nuvarande bestämmelser. Se även 5 kap. 4 § med tillhörande kommentarer för ytterligare bestämmelser om examination.

11 § Individuell utbildningsplan

Den individuella utbildningsplanens syfte är att fungera som ett stöd för veterinären och den huvudansvarige handledaren under utbildningen. Genom att en planen upprättas tillsammans med den huvudansvarige handledaren kan båda bättre planera kommande utbildningsmoment. En tidsplan innebär bättre möjligheter att upptäcka om veterinären

börjar komma efter i utbildningen. Om så sker kan åtgärder snabbare sättas in för att ge veterinären förutsättningar för att komma ikapp alternativt kan tidsplanen revideras.

12 § Dokumentation av utbildningens genomförande

När veterinären har genomfört något utbildningsmoment eller kunskapsmål ska den huvudansvariga handledaren intyga detta i den loggbok som SVS har tagit fram för utbildningen. Det gäller även sådana moment som veterinären har genomfört under handledningen av en biträdande handledare. Den huvudansvariga handledaren ska innan intygandet sker ha kontrollerat med den biträdande handledaren att veterinären behärskar momentet.

Den grundläggande tanken är att huvudhandledarens intygande om att veterinären har genomfört utbildningens olika delar ska räcka som bevis på genomförd utbildning. Det som intygas ska dock kunna styrkas genom journalanteckningar, kursintyg eller intyg från den biträdande handledaren. Dessa intyg ska kunna visas upp om utbildningsanordnaren kräver det.

13 § Loggbokens innehåll

Här regleras vad loggboken som minst ska innehålla. Utbildningsanordnaren har möjlighet att inom ramen för de kunskapsmål som finns för respektive utbildning inkludera ytterligare moment som ska genomföras.

5 kap. Kontroll av genomförd utbildning och examination

1 § Bedömning av det skriftliga arbetet

När det obligatoriska självständiga skriftliga arbetet har färdigställts kan detta skickas in till utbildningsanordnaren för bedömning av om arbetet uppfyller den aktuella specialistutbildningens mål. Möjligheten för veterinären att få arbetet bedömt innan övriga moment av utbildning är färdiga har införts eftersom detta moment ofta tar viss tid att bedöma. Det kan också ta tid för veterinären att åtgärda eventuella brister i det skriftliga arbetet om utbildningsanordnaren hittar allvarliga sådana.

2 § Bedömning av genomförd utbildning

Innan veterinären kan ansöka om att få genomföra den slutliga examinationen ska utbildningsanordnaren ha kontrollerat att veterinären har genomfört samtliga utbildningsmoment för den aktuella utbildningen. Utbildningsanordnaren kontrollerar att loggboken är komplett ifylld och att det självständiga skriftliga arbetet uppfyller specialistutbildningens mål. Denna kontroll genomförs sedan tidigare av utbildningsanordnaren i enligt med de nuvarande beslutade utbildningsplanerna för de olika specialistutbildningarna.

3 § Ansökan om att genomföra examen

Veterinären ska ansöka hos utbildningsanordnaren om att få genomföra examinationen. Detta krav finns även idag och möjliggör för utbildningsanordnaren att på ett bra sätt planera och anordna examinationen.

4 § Examination

Examinationen föreslås ha samma form som enligt nuvarande föreskrifter med förändringen att det i fortsättningen blir upp till utbildningsanordnaren att avgöra inom vilka specialistutbildningar det är lämpligt att komplettera den skriftliga examinationen med en muntlig del. Förändringen har tillkommit med anledning av att den muntlig

examination är ett bra komplement inom vissa av utbildningarna men passar dåligt och kan vara svår att genomföra på ett rättssäkert sätt inom andra specialistutbildningar. Med den föreslagna bestämmelsen lämnas upp till utbildningsanordnaren att avgöra om en muntlig examination är lämplig.

5 § Examensbevis

Om veterinären godkänns vid examinationen ska utbildningsanordnaren utfärda ett examensbevis. Detta förfarande används redan idag där examensbeviset utgör det bevis på genomförd utbildning som krävs för att Jordbruksverket ska besluta om ett godkännande som specialist.

6 § Den veterinär som inte godkänns vid examinationen ska få ett utlåtande

Om veterinären inte godkänns vid examinationen ska han eller hon få en skriftlig motivering av utbildningsanordnaren om varför han eller hon inte kunde godkännas.

6 kap. Ansökan om godkännande som specialist

1 § Ansökan om godkännande ska göras hos Jordbruksverket.

Liksom enligt nuvarande bestämmelser ska veterinären ansöka om godkännande som specialist hos Jordbruksverket.

2 § Uppgifter i ansökan

I denna bestämmelse regleras vilka uppgifter som veterinären ska skicka in till Jordbruksverket vid ansökan om godkännande som specialist. Dessa uppgifter skiljer sig inte jämfört med de nuvarande bestämmelserna.

3 § Ansökningsavgift

Ansökan om godkännande som specialist medför på samma sätt som idag en avgift för den sökande veterinären. Avgiften ska betalas innan handläggningen av ärendet påbörjas.

7 kap. Godkännande som specialist efter genomförd utländsk utbildning.

1 § Ansökan om godkännande ska göras hos Jordbruksverket.

På samma sätt som idag kan en veterinär med svensk legitimation och som genomgått en utländsk specialisttjänstgöring ansöka om ett godkännande som specialist hos Jordbruksverket. Liksom tidigare kan den som genomfört en utländsk utbildning inom hund och katt ansöka om godkännande antingen inom den grundläggande specialistutbildningen i hund och katt eller inom något av de specifika ämnesområdena i sjukdomar hos hund och katt, det vill säga enligt 2 kap 1 § eller 2 §. Detta då en utländsk diplomate-utbildning i de flesta fall överensstämmer bättre med de svenska specialistutbildningarna inom specifika ämnesområden i hund och katt än den grundläggande specialistutbildningen.

På samma sätt kan den som genomfört en utländsk specialistutbildning inom djurslaget häst ansöka om godkännande inom antingen den grundläggande specialistutbildningen i häst enligt 2 kap. 1 § eller inom något av de specifika ämnesområdena i 2 kap. 3 §.

2 § Uppgifter i ansökan

I denna bestämmelse regleras vilka uppgifter som veterinären ska skicka in till Jordbruksverket vid ansökan om godkännande som specialist. Dessa uppgifter skiljer

sig inte jämfört med nuvarande bestämmelser. Eftersom handläggningen innebär att en jämförelse görs av den genomförda utländska specialisttjänstgöringen och den svenska specialistutbildningen behöver veterinären skicka in intyg där utbildningens nivå och innehåll framgår.

3 § Kompletterande utbildning

Den utländska specialisttjänstgöringen ska åtminstone motsvara den svenska utbildningens mål och kunskapskrav för att veterinären ska godkännas som specialist. Om det i handläggningen framkommer att utbildningsmoment saknas eller håller en för låg nivå i den genomförda utländska specialisttjänstgöringen jämfört med den svenska utbildningen behöver veterinären genomföra kompletterande utbildning innan han eller hon kan godkännas som specialist av Jordbruksverket.

4 § Ansökningsavgift

Ansökan om godkännande som specialist för den som genomfört en utländsk specialisttjänstgöring medför på samma sätt som idag en avgift för den sökande veterinären. Avgiften ska betalas innan handläggningen av ärendet påbörjas.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Alternativet att inte alls reglera området om specialistkompetens för veterinärer är inte ett alternativ eftersom det framgår av bemyndigandena i *förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård* att Jordbruksverket har i uppdrag att meddela närmare föreskrifter om specialistutbildningen. Inga bestämmelser på området skulle innebära att inga nya veterinärer skulle kunna godkännas som specialister.

Alternativet att låta bestämmelserna behålla sin nuvarande lydelse innebär att vi behåller onödiga administrativa bördor samt att nödvändiga uppdateringar av utbildningsplaner och förkunskapskrav inte genomförs. Vi ser därför inte att detta är ett rimligt alternativ.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

De som direkt berörs av regleringen är:

1. Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, SVS.
2. De veterinärkliniker som idag är av Jordbruksverket godkända utbildningsplatser.
3. De veterinärer som önskar genomföra utbildning till specialist.
4. De instanser som vill börja utbilda specialister inom veterinär folkhälsa
5. De instanser som vill börja utbilda specialister inom mindre sällskapsdjur.

4. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Jordbruksverkets bemyndiganden att i föreskrifter meddela bestämmelser om specialistkompetens finns i 3 kap. 4 och 5 §§ *förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård*. Enligt bemyndigandet ska framtagna föreskrifterna ske efter samråd med Livsmedelsverket. Ett sådant samråd har skett.

5. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

De nya bestämmelserna kommer initialt att medföra arbete för SVS med att ta fram loggböcker¹ för respektive utbildning. En del av den information om specialistutbildningen som redan finns på SVS hemsida kommer också att behöva uppdateras. Utbildningarna behåller i stort sitt innehållsmässiga ramverk men trots detta kommer det förmodligen att krävas arbete för SVS att anpassa sitt nuvarande arbetssätt till de ändringar som de föreslagna föreskrifterna innebär. Därför har också tidiga samråd skett med SVS.

Positiva konsekvenser för SVS är att de får större möjligheter att självständigt sköta de praktiska delarna av utbildningen samt att, inom ramen för de kunskapsmål som regleras i föreskrifterna, bättre än tidigare kunna hålla utbildningarna aktuella utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. SVS kommer också att behöva svara på färre frågor från Jordbruksverket om ärenden än tidigare. Detta beror på att många av de godkännandeförfaranden som fanns i de gamla föreskrifterna tas bort.

Ett godkännande som utbildningsplats gäller i fem år enligt de nu gällande föreskrifterna. Därefter måste utbildningsplatsen ansöka om ett nytt godkännande hos Jordbruksverket. Det finns ingen förenklad process för detta. De veterinärkliniker som idag är godkända utbildningsplatser slipper därmed en administrativ börda eftersom de inte längre behöver ansöka om godkännande från Jordbruksverket.

Det har varit svårt för mindre kliniker att uppfylla kraven i de nu gällande föreskrifterna för att godkännas som utbildningsplats. Det har medfört att veterinärer som önskar genomföra en specialistutbildning har varit hänvisade till de kliniker som har ett godkännande som utbildningsplats. Det har därmed också haft effekten att det varit svårare för kliniker utan godkännande att rekrytera och behålla de veterinärer som önskar genomföra specialistutbildning. Förslaget på att kravet på godkännande av utbildningsplats tas bort bör medföra att det blir enklare för kliniker som tidigare saknat godkännande att rekrytera även sådana veterinärer som önskar genomföra utbildningen.

Förslaget innebär att de veterinärer som önskar påbörja en utbildning inte längre behöver ansöka om detta hos Jordbruksverket. Tidigare skedde alltid ett samråd mellan Jordbruksverket och SVS i varje sådant ärende då SVS hade information som var nödvändig att inhämta innan beslut fattades.

För veterinärer som vill genomföra utbildning till specialist blir det enklare än tidigare att hitta arbetsgivare där det är möjligt att genomföra en specialistutbildning. De nuvarande föreskrifterna innebär att veterinären ibland skulle vända sig med eventuella utbildningsrelaterade frågor till Jordbruksverket och ibland till SVS. Med de föreslagna föreskrifterna kommer veterinären att vända sig till SVS i allt praktiskt som gäller utbildningen och normalt till Jordbruksverket enbart för att ansöka om ett godkännande som specialist. De föreslagna föreskrifterna innebär att det blir tydligare än tidigare till vilken instans en veterinär ska vända sig med sina frågor.

Jordbruksverket berörs genom att de flesta ärendetyper som innebar ett godkännandeförfarande tas bort. Det gäller beslut om godkännande att påbörja specialistutbildning, beslut om att vara godkänd utbildningsplats och beslut om godkännanden av utbildningsplaner. Godkännandet som specialist kommer däremot Jordbruksverket även fortsatt kommer att fatta beslut om.

¹ Jmf. 4 kap 12 § föreskriftsförslaget.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Området är inte reglerat på EU-nivå.

Att inneha ett godkännande som specialist i Sverige innebär inte någon utökad formell kompetens jämfört med att inneha legitimation som veterinär. Redan den som har en legitimation som veterinär, alternativt har ett särskilt tillstånd eller tillfälligt utövar yrket med stöd av sin utländska veterinärlegitimation anses ha den formella kompetensen för allt arbete inom djurens hälso- och sjukvård samt inom livsmedelskontrollen. Trots att den som är veterinär anses ha den formella kompetensen för allt inom djurens hälso- och sjukvård samt inom livsmedelskontrollen så får veterinären ändå självklart bara utföra sådana arbetsuppgifter som han eller hon också praktiskt kan utföra i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Inom djurens hälso- och sjukvård samt inom statlig kontroll finns även krav på kunskaper inom svenska språket. Under förutsättningen att veterinären faktiskt har kunskap att utföra en specifik arbetsuppgift så krävs därför ingen specialistkompetens för detta. Det finns heller inte något allmänt krav från Jordbruksverket eller från någon annan myndighets sida på att en veterinär måste utbilda sig till specialist. Den som har rätt att utöva veterinäryrket kan därmed utöva yrket utan ett godkännande som specialist från Jordbruksverket.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Det behöver inte tas någon särskild hänsyn till tidpunkten för de föreslagna föreskrifternas ikraftträdande. Det kommer att läggas ut ett pressmeddelande och information på webben i samband med att föreskrifterna beslutas.

B Kommuner och landsting

Markera med x nedan

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller landsting. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av detta.

Regleringen bedöms få effekter för kommuner eller landsting.

Kommuner och regioner kommer eventuellt att i framtiden lättare kunna rekrytera specialister inom veterinär folkhälsa i de kontrolluppgifter som åligger dessa.

C Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

Markera med x nedan

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.

Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

8. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Enligt Konkurrensverkets rapport 2018:6 om djurförsäkringar finns det i Sverige ca 1 600 företag som bedriver klinisk veterinärverksamhet. Bland dessa företag finns allt från enmansföretag till stora djursjukhus. Dessutom bedrivs djursjukvård av Distriktsveterinärerna, en separat verksamhetsgren hos Jordbruksverket samt av Universitetsdjursjukhuset i Uppsala vilket är en del av Sveriges lantbruksuniversitet.

I dagsläget är ca 70 kliniker godkända utbildningsplatser för specialistutbildningen. Svårigheten för mindre kliniker att uppfylla samtliga krav för ett godkännande som utbildningsplats medför att dessa kliniker också har svårt att rekrytera de veterinärer som vill genomgå en specialistutbildning. Genom de nya bestämmelserna blir systemet mer flexibelt och de mindre kliniker, som har en anställd veterinär med specialistkompetens och som därmed kan fungera som handledare, har möjlighet att utbilda nya specialister.

Det finns många företag som arbetar inom utbildning och utveckling av livsmedelskontrollen och rådgivning och utveckling av djurhälsa. Även företagen inom livsmedelsindustrin, företrädesvis med animaliska livsmedel, får större möjlighet att anställa specialister inom veterinär folkhälsa.

9. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Tidsåtgång och kostnad för administrativa bördor specificeras i dokumentet särskild konsekvensutredning som medföljer föreskriftsförslaget. Nedan följer ett utvecklat resonemang.

De nya bestämmelserna kommer initialt att medföra arbete för SVS med att ta fram loggböcker² för respektive utbildning. Delar av den information om specialistutbildningen som redan finns på SVS webbplats kommer också att behöva uppdateras. Utbildningarna behåller i stort sitt innehållsmässiga ramverk men trots detta kommer det förmodligen att krävas visst arbete för SVS att anpassa sitt nuvarande arbetssätt till de ändringar som de föreslagna föreskrifterna innebär. De bedömningar av utbildningen samt genomförande av utbildningens examination som föreslås i föreskrifterna utförs redan idag av SVS med undantag för den nya föreslagna specialistgrenen. SVS kommer att få en minskad administrativ börda på så sätt att de kommer att behöva svara på färre remisser från Jordbruksverket än tidigare. Tidigt samråd har skett med SVS i framtagandet av dessa föreskrifter. SVS har själva framfört önskemål om att handha utbildningen och ta fram loggböcker. SVS har sedan tidigare tagit betalt av de veterinärer som deltar i utbildningen för att täcka sina kostnader.

Vår bedömning är att de kliniker som idag är godkända utbildningsplatser för specialistutbildningen inte kommer att uppleva en ökad tidsåtgång eller administrativa kostnader genom de föreslagna föreskrifterna. De kommer tvärtom att medföra en minskad administrativ börda då de inte längre behöver ansöka hos Jordbruksverket om förnyade godkännanden vart femte år.

Enligt de nu gällande föreskrifternas godkända utbildningsplaner finns krav på att veterinären och handledaren tar fram en individuell utbildningsplan inom de specifika ämnesområdena för hund och katt. Kravet på att en individuell utbildningsplan tas fram kommer enligt de nu

² Se 4 kap. 12 föreskriftsförslaget.

föreslagna föreskrifterna att krävas för samtliga veterinärer som avser att genomföra en utbildning till specialist³. Detta medför visserligen en administrativ börda för de företag och andra intressenter som väljer att erbjuda specialistutbildning men vi anser att en individuell utbildningsplan är värdefull då den innebär bättre möjligheter att upptäcka om veterinären börjar komma efter i utbildningen. Om så sker kan åtgärder snabbare sättas in för att ge veterinären förutsättningar för att komma ikapp alternativt kan utbildningsplanen revideras. Detta medför minskad risk för att veterinären och/eller arbetsgivaren efter hand prioriterar ner utbildningen och därmed att veterinären går fler år i utbildningen än nödvändigt.

10. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Vi bedömer att förslaget inte kommer medföra övriga kostnader för företag och inte heller några ändringar för företagarna.

11. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Vi bedömer att de föreslagna förändringarna kommer att öka möjligheterna för mindre kliniker och andra intressenter att anställa och behålla veterinärer som önskar utbilda sig till specialister. Genom att kravet på att vara en godkänd utbildningsplats tas bort kommer det att bli enklare att genom samarbete med andra kliniker och intressenter möjliggöra att en anställd veterinär kan utbilda sig till specialist utan att behöva vara anställd vid en större klinik som uppfyllde de tidigare kraven för att vara en godkänd utbildningsplats.

12. Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Vi bedömer att förslaget inte kommer att påverka företagen eller andra intressenter i något annat avseende än av de som ovan har redogjorts för.

13. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Vi bedömer att ingen särskild hänsyn kommer att behöva tas till små företag vid reglernas utformning.

D Effekter för landsbygden

Beskrivning av hur förslaget påverkar landsbygden

Förslaget kommer att öka möjligheterna för veterinärer att vidareutbilda sig till specialister och samtidigt ha sin huvudsakliga anställning vid en mindre klinik, myndighet eller en annan

³ Se 4 kap. 11 föreskriftsförslaget.

intressent, som t.ex. företag som arbetar med djurhälsa som finns på landsbygden. Den ökade flexibiliteten i systemet kommer därmed att medföra större möjligheter för mindre kliniker och tjänstgöringsplatser, inklusive de på landsbygden, att rekrytera veterinärer.

E Samråd

Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

SVS har beretts möjlighet att lämna synpunkter under framtagandet av de nu föreslagna föreskrifterna.

Kontaktperson

Adrian Vallin (handläggare), tel: 036-15 52 07, e-post: veterinarfragor@jordbruksverket.se